Dosarul nr. 2-9853/23
2-23069044-12-2-15052023

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

15 februarie 2024 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău /sediul Centru/
Instanța compusă din:
Președintele ședinței,
Judecătorul Diana Tricolici
Grefier Diana Cristea

cu participarea reprezentantului reclamantului avocatul Donica Andrei, împuternicit prin mandatul nr. 1157080 din 25.12.2022, reprezentantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Nigai Nicolae împuternicit prin procura nr. 28 din 24.02.2023 valabilă pe un termen de un an, reprezentantului Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Oganesean Armen împuternicit prin procura nr. 18/18 din 01.03.2023 valabilă pe un termen de un an, în lipsa reclamantului

examinând în ședință de judecată publică acţiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bîcu Vladislav către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată

C O N S T A T Ă :

Argumentele participanților la proces.

1. La 12 mai 2023, Bîcu Vladislav, prin intermediul avocatului Donica Andrei s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată.
2. În motivarea acțiunii a indicat că, în lipsa probelor concludente, cu rea-voință, procuratura i-a înaintat o acuzare lui Bîcu Vladislav, precum că în complicitate cu alte persoane ar fi comis infracțiunea prevăzută de art. 189 alin. (6) Cod penal. Susține că prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 17.01.2014 a fost dispusă aplicarea arestului preventiv pe un termen de 30 zile, invocând că s-a aflat în arest preventiv ilegal 35 zile în penitenciarul nr. 13 din Chișinău, în condiții de detenție contrare art. 3 din Convenție și 16 zile în arest la domiciliu.

   Explică că, în rezultatul tragerii ilegale la răspundere penală, organul de urmărire penală a efectuat percheziții la domiciliul părinților săi, dar și la oficiul firmei pe care

o administra, de unde au fost ridicate bunuri și documente, astfel fiind afectată prestigiul întreprinderii, dar mai cu seamă au fost afectați părinții săi.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 iulie 2018, a fost condamnat la 10 ani de închisoare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 august 2018 a fost respins apelul declarat, și menținută sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 iulie 2018.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 noiembrie 2020 s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022 a fost admis apelul declarat de avocatul său, fiind dispusă achitarea.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022 a fost respins recursul procurorului și menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022.

Reclamantul menționează că în rezultatul învinuirii false, în comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, pe parcursul a 8 ani, s-a aflat în stres, stări de anxietate, frustrări, nopți nedormite, dezamăgire și frică că va sta în penitenciar 10 ani. Susține că este evident, că aceleași stări le-a avut părinții săi, precum și rudele apropiate. Subliniază că a fost lipsit de comunicare și relații cu rudele apropiate, prietenii și colegii de facultate. În aceste circumstanțe, consideră că suma de 50 000 euro cu titlu de prejudiciu moral nu este o sumă exagerată, ci încasarea unei astfel de sume ar fi o satisfacție echitabilă.

3. Își întemeiază pretențiile în baza prevederilor Legii nr. 1545 – XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, art. 2007 alin. (1), alin. (3) Cod civil, art. 53 alin. (2) din Constituția RM, , art. 3,5,6,8, și 2 din Protocolul 4 din Convenție.
4. Solicită încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Bîcu Vladislav suma în mărime de 50 000 euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, acțiuni soldate cu achitarea lui Bîcu Vladislav prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022 pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, irevocabilă prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022.
5. În ședința de judecată reclamantul Bîcu Vladislav nu s-a prezentat, însă acesta fiind reprezentat de avocatul Donica Andrei, ultimul a susținut acțiunea cu toate motivele de fapt și de drept invocate, solicitând admiterea integrală a acțiunii.
4. În ședința de judecată pârâtul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Nigai Nicolae nu a recunoscut acțiunea, susținând argumentele indicate în referință, și a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În referința depusă, pârâtul a menționat că sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 februarie 2018 a fost casată din oficiu potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, din alte temeiuri, reclamantul Bîcu Vladislav fiind achitat pe învinuirea

adusă în baza art. 42 alin. (2), art. 45, art. 189 alin. (6) Cod penal, nefiind achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3) Cod penal, astfel cum a fost recunoscut în sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 februarie 2018. Prin urmare, concluzionează că reclamantul nu este în prezența unei achitări integrale, definitive și irevocabile a sentinței de achitare. Totodată, indică că art.6 din Legea nr.1545 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Susține că acțiunea este neîntemeiată, deoarece nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545. Existența în speță a sentinței de achitare, nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite, or, este de obligația organului de urmărire penală de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea.

Consideră că solicitarea privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 euro este absolut declarativă şi neîntemeiată, atât timp cât nu a fost prezentat niciun act confirmativ ce ar proba cu certitudine suportarea acestui prejudiciu.

5. Intervenientul accesoriu Procuraturii Generale a Republicii Moldova, reprezentat de procurorul Oganesean Armen a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Aprecierea instanței de judecată.

6. Audiind reprezentantul reclamantului, examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu la prevederile legale, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial acțiunea civilă înaintată de Bîcu Vladislav, din următoarele considerente.
7. În conformitate cu art.130 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.
8. Conform art. 53 alin. (2) din Constituţia Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.
9. Modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti este reglementat prin Legea nr. 1545 nr. 1545-XIII din 25.02.1998.

10. Conform prevederilor art. 10 Legii nr. 1545 din 25.02.1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.
11. Art.6 lit.a) din Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 stabileşte că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.
12. În ședința de judecată s-a constatat că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 iulie 2018, Bîcu Vladislav a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), art. 45, art. 189 alin. (6) Cod penal, și i-a fost numită o pedeapsă sub formă de închisoare pentru un termen de 10 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Pedeapsa închisorii, s-a dispus a fi executată din momentul reținerii. În termenul pedepsei s-a inclus termenul aflării sub arest preventiv și arest la domiciliu de la 15.01.2014- ora 09:30 până la 16.03.2014.
13. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2019 a fost respins apelul declarat de avocatul Donica Andrei în numele inculpatului Bîcu Vladislav și apelul suplimentar al acestuia. Bîcu Vladislav a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), art. 45, art. 189 alin. (6) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis. Decizia a fost atacată cu recursuri ordinare, inclusiv și de avocatul Donica Andrei, în interesele lui Bîcu Vladislav.
14. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 noiembrie 2020 au fost admise recursurile ordinare, inclusiv și recursul declarat de avocatul Donica Andrei în numele inculpatului Bîcu Vladislav.
15. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, au fost admise apelurile declarate de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, precum și apelul declarat de avocatul Donica Andrei în interesul inculpatului Bîcu Vladislav, inclusiv și suplimentar, casată total din alte temeiuri, inclusiv din oficiu potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 iulie 2018, pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează .... Bîcu Vladislav a fost achitat pe învinuirea adusă în baza infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), art. 45, art. 189 alin. (6) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, în partea ce-l vizează pe Bîcu Vladislav a fost menținută și a devenit irevocabilă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022.

16. Prin urmare, instanța de judecată conchide că în temeiul art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 nr. 1545-XIII din 25.02.1998 reclamantul este îndrept de a pretinde repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit prin prezenta lege.

17. Astfel, în conformitate cu prevederile art.3 alin.(1) lit.a) și alin.(2) prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală, prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătorești.
18. Prevederi similare se conțin și la art.1405 alin.(1) Cod civil care indică că, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.
19. Instanța de judecată respinge ca neîntemeiate argumentele reprezentantului pârâtului precum că de către instanțele de judecată nu au fost declarate ilegale nicio acțiune a organelor de urmărire penală, or, însăși sentința de achitare definitivă şi irevocabilă acordă reclamantului dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanței de judecată.
20. De altfel, decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, prin care reclamantul a fost achitat, care este definitivă și irevocabilă prin decizia Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022, sunt actele judecătorești din care rezultă că probele acuzării în mod independent nu au fost reținute ca suport de condamnare a lui Bîcu Vladislav și în general nu au fost probe care ar demonstra cu certitudine și fără niciun dubiu rezonabil acțiunile incriminate lui Bîcu Vladislav.
21. Instanța de judecată punctează că Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 nu constituie o condiție specială privind existența unui act judiciar separat, prin care să fie declarate ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, or, la caz, însăși sentinţa de achitare definitivă şi irevocabilă este o dovadă suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală.
22. La fel, instanța evidențiază că nu este necesară constatarea faptului tragerii ilegale la răspundere penală, deoarece această constatare rezultă din sentința de achitare, care a fost adoptată în temeiul art. 390 alin. (3) Cod de procedură penală, care prevede că sentința de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii.
23. Aici, instanța menționează că în conformitate cu art. 390 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului.
24. Concomitent, abordarea reprezentantului pârâtului precum că efectuarea urmăririi penale are drept scop de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis

infracțiunea, iar instanța apreciază probele după intima convingere, și că aceste acțiuni nu constituie o faptă ilicită, și respectiv nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, nu poate fi reținută. Or, această abordare este bazată pe o înțelegere eronată a textului Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998, care face o distincție clară a acțiunilor ilicite a organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată bazate pe erori.

25. În acest sens, art. 2 din Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998, difinește următoarele noțiuni : acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).
26. Prin urmare, se resping alegațiile pârâtului precum că acțiunea nu urmează fi admisă, or, această viziune este rezultatul unei interpretări viciate a cadrului legal pertinent, care de fapt, în opinia instanței, este unul clar.
27. Conform art. 11 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luîndu-se în considerare gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.
28. În aceeași ordine de idei, art.2036 alin.(1) și (3) Cod civil, prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

29. Instanța de judecată reține ca întemeiate argumentele reclamantului cu privire la faptul că ultimul a suportat suferințe morale. Este absolut obiectivă motivarea reprezentantului reclamantului că urmare a pornirii urmăririi penale, punerii sub învinuire a reclamantului, aplicării în privința acestuia a măsurii preventive arestul preventiv și arestul la domiciliu, condamnarea acestuia la 10 ani de închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, durata examinării cauzei, ultimul s-a aflat într-o stare de incertitudine și neliniște.
30. Astfel, reținând prevederile legale citate supra, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de judecată ține cont de faptul că urmare a pornirii urmăririi penale, punerii sub învinuire a reclamantului, aplicării în privința acestuia a măsurii preventive arestul preventiv și arestul la domiciliu, condamnarea acestuia la 10 ani de închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, durata examinării cauzei, unde într-un final a fost achitat, reclamantul a avut suferințele psihice manifestate prin incertitudini de neliniște, stări continue care au durat opt ani. La fel, instanța mai reține că urmare tragerii ilegale la răspundere penală a reclamantului și condamnării acestuia, ultimul a fost limitat în drepturile sale prevăzute de art. 27 din Constituția Republicii Moldova, dreptul la libera circulație. Or, Legea supremă prevede că dreptul la libera circulaţie în ţară este garantat. Iar, alin. (2) prevede că oricărui cetăţean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-şi stabili domiciliul sau reşedinţa în orice localitate din ţară, de a ieşi, de a emigra şi de a reveni în ţară.
31. La caz, în cadrul dezbaterilor judiciare s-a constatat că reclamantul a părăsit hotarele țării, și a fost în imposibilitate de a revenirii în țară pe parcursul judecării cauzei penale.
32. Concomitent, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.
33. Instanța de judecată remarcă faptul că prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său, prin majorare, așa cum solicită reclamantul în acțiune, or, acest lucru i-ar conferi acesteia un folos material necuvenit, fără o justificare cauzală în eroarea comisă şi consecințele acesteia.
34. Astfel, instanța consideră că, suma 100 000 lei (una sută mii lei) cu titlu de prejudiciu moral, ar compensa suferințele reclamantului cauzate în urma tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării acestuia, unde într-un final a fost achitat, iar în partea

ce excede suma adjudecată cu titlu de prejudiciu moral, cererea se respinge ca neîntemeiată.

35. Din aceste considerente, instanța a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bîcu Vladislav către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată.
36. În conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 – XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se admite parțial acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bîcu Vladislav către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată.

Se încasează din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Bîcu Vladislav suma în mărime de 100 000 (una sută mii lei) cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, acțiuni soldate cu achitarea lui Bîcu Vladislav prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022 pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, irevocabilă prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022.

În rest, pretenția privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată în partea ce excede suma adjudecată, se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/.

Președintele ședinței,
Judecătorul Diana Tricolici